

підвищенню рівня власної самоосвіти, допомагає краще підготуватися до практичного оволодіння професією.

- мотив досягнення - прагнення досягти високих результатів при вивченні хімічних дисциплін. При цьому, гостро стоїть завдання підвищення ефективності навчання й оптимізації навчально-пізнавальної діяльності студентів. Отже, вирішення цього завдання можливе через забезпечення позитивної мотивації до майбутньої професії.

Таким чином, результати дослідження підтвердили, що формування знань, практичних вмінь та навичок неможливе без ознайомлення з принципами сучасного хімічного виробництва, вміння проводити хімічний експеримент, вміння користуватись хімічним посудом, матеріалами, інструментами, реактивами, виробляти хімічні розрахунки за допомогою обчислювальної техніки, організовувати свою навчальну та наукову працю.

Результати опитування майбутніх вчителів хімії свідчать, що підвищений інтерес викликають заняття з хімічних дисциплін, в яких використовуються професійно-орієнтовані завдання, максимально наближені до майбутньої професійної діяльності.

Список використаної літератури

1. Тарнопольський О. Студент у функції викладача англійської мови як іноземної: вплив на ставлення до навчання та навчальну мотивацію (мовний ВНЗ) / О.Тарнопольський, Ю.Дегтярьова // Сучасні проблеми лінгвістичних досліджень і методика викладання іноземних мов професійного спілкування у вищій школі : зб. наук. пр. : в 2 ч. / за ред. В. Т. Сулими, С. Н. Денисенко. – Л.: ЛНУ ім. І. Франка, 2007. – Ч. 2. – С.37–40 с.37].

ГЕНЕЗА ПОНЯТТЯ «КОМПЕТЕНТНІСТЬ»

Горбань І.В.

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

Компетентнісний підхід в освіті формується на понятті «компетентність», трактування якого для педагогів є визначальним та важливим.

Значення терміну «компетентність» в перекладі з грецької «αρετή» – означає «вищість», «майстерність», «добродієність», «уміння». Існує твердження, що з цього слова походить інше слово – «aristos» («аристократичний»). З часом «αρετή» почали застосовувати для визначення відносно сталої якості індивіда, яка цінується суспільством.

Згідно з аналізом науково-методичної літератури у галузі педагогічних досліджень стосовно історії виникнення поняття «компетентність» науковці встановили, що «компетентність» походить від лат. *competo*, що означає «домагаюсь», «відповідаю», «підходжу». Таке визначення почали використовувати відносно недавно, у 60-х роках ХХ століття в Великобританії, США і Німеччині. Під виразом «компетентнісна освіта» стали розуміти метод досягнення певних освітніх результатів.

У тлумаченні поняття «Компетентність», а також у трактуванні складників ключових компетентностей, у педагогічній науці та при практичному використанні немає одностайності в їх формулюванні.

Аналіз зарубіжних видань з метою дослідження показує, що найчастіше використовують такий терміни, як «*competentia*» (лат.), «*competence*»/«*competency*» (англ.), «*Kompetenz*» (нім.), що в перекладі означають коло питань, в яких особистість добре обізнана, засвоїла їх та має досвід.

Оксфордський словник надає таке визначення поняттю «компетентність» (*competence/competency*) - «здатність виконати щось успішно чи ефективно» або як «уміння, необхідне для виконання певної задачі» (11, с. 307).

Англійський дослідник Т. Гіланд визначає компетентність (*competence*) як «здатність виконати специфічну діяльність відповідно до запропонованого стандарту» (10, с. 487) а,

голландські науковці Х. Бієманс та М. Малдер формують компетентність як «здатність людини досягти певних здобутків» (8, с. 523).

Б. Ельконін розуміє під компетентністю, кваліфікаційну характеристику особистості, які є основою формування його професійної діяльності. В будь-якій діяльності є два напрямки - ресурсний і продуктивний, тому саме формування компетентностей визначає перебудову ресурсів на продукт (7).

У дійсний час структура поняття компетентність зіставляється з такими звичайними в останні роки поняттями у освіті, як «уміння», «набуті знання», «навички», «здатності», «здібності». О. Овчарук термін «компетентність» трактує, як комплекс знань, навичок, вмінь та досвіду, що використовуються для здійснення відповідної діяльності, мета якої полягає у досягненні певних цілей, відношенні до процесу та результатів функціонування цієї діяльності (6, с. 66).

У педагогічній науці під компетентністю особистості розуміють спеціально побудовані набори знань, навичок, умінь, і ставлень, що отримуються в навчальному процесі. Вони надають людині потребу у вмінні визначати, тобто ідентифікувати та розв'язувати незалежно від контексту (від ситуації) проблеми, які є відповідними для певної галузі діяльності.

Міжнародна комісія Ради Європи надає визначення компетентності - є загальні, ключові, базові вміння, основні шляхи навчання, відповідні кваліфікації, навчальні здібності або навички, базові уявлення, фундаментальні знання. Експерти Ради Європи визначають компетентності, як спроможність людини реагувати і відповідати на особистісні і соціальні потреби; наявність у людини необхідної для цього системи цінностей, знань і вмінь.

У «Новому тлумачному словнику української мови» поняття «компетентний» означає: «1) який має відповідні знання в якій-небудь сфері; який з чим-небудь гарно обізнаний; тямущий; який має необхідні знання; кваліфікований; 2) який має певні повноваження; повноправний, повновладний» (5, с. 874).

У нашій країні поняття «компетентність» надійно закріпилося в науково-методологічному апараті (гlossарії) оновленої освіти в запропонованому європейськими країнами сенсі. В гlossарії компетенція ототожнюється із компетентністю і визначається як «здатність робити будь-що добре або ефективно; відповідність вимогам, що існують у працевлаштуванні; здатність виконувати особливі трудові функції» (1, с. 19) Так, у Критеріях оцінювання досягнень учнів в процесі навчання визначено, що формулювання знань учнів особливо важливо з огляду на те, що сама навчальна діяльність у підсумку повинна не тільки дати людині знання, вміння і навички, а визначити її компетентність як таку, що ґрунтується на відповідних знаннях, досвіді, цінностях, здібностях, отриманих під час навчання.

Американський дослідник П. Хагер дослідивши еволюцію поняття «компетентність» виділив наступні етапи її розвитку:

I етап (1960-1970 рр.) - компетентність трактували як просту діяльність направлену на виконання фрагментів завдань, які розвивають навички;

II етап (1970-1990 рр.) - компетентність розуміли, як комплекс навичок загального характеру, що формували суть майбутньої професійної діяльності;

III етап (з 1990 р.) - визначення компетентностей як таких, що потребують і елементу виконання, і володіння особистістю відповідними інтелектуальними, моральними та соціальними якостями (9).

Ж. Делор виділив основні значущі компетентності, визначив чотири принципи, на яких ґрунтується освіта: навчитися досліджувати, навчитися виконувати свою роботу, навчитися жити разом, навчитися жити (доповідь міжнародної комісії з освіти для XXI ст. «Освіта. Прихований скарб») (3). А. Деркач при визначенні терміну компетентність, наголошує: «Навчитися робити для того, щоб набутти не тільки професійну кваліфікацію, але й у більш широкому сенсі компетентність, що дозволить долати численні ситуації та працювати в групі» (4, с. 12).

У Державному стандарті базової і повної середньої освіти покладено в основу змісту освітніх напрямків досягнення учнями відповідних компетентностей. Так, «компетентність -

набута під час навчання інтегрована здібність особистості, яка формується зі знань, досвіду, цінностей і ставлення, що повинні застосовуватися на практиці» (2).

На основі наведених визначень та міркувань можна зробити підсумок, що слово «компетентність» в українській мові уживають зі значенням якості, характеристики особи, яка дає їй можливість (або навіть дає право) виконувати відповідні завдання, приймати рішення, формулювати судження у відповідній сфері. В основу цієї якості покладені знання, обізнаність, досвід соціально-професійної діяльності особистості. Цим трактується на інтегративному характері поняття «компетентність».

Таким чином, враховуючі всі визначення, наведені вище, необхідними компонентами компетентності учнів в освітньому процесі є знання, вміння та навички, що формуються та проявляються в навчально-пізнавальній діяльності.

Список використаної літератури

1. Глоссарий терминов рынка труда, разработки стандартов образовательных программ и учебных планов. Европейский фонд образования ETF (European Training Foundation), 1997. 160 с.
2. Державний стандарт базової середньої освіти. Постанова КМУ № 898 від 30.09.2020 року
3. Делор Ж. Образование: сокрытое сокровище. *Международная комиссия по образованию в XXI веке / UNESCO*. 1996. 31 с.
4. Деркач А. А. Акмеологическая оценка профессиональной компетентности государственных служащих: учебное пособие. Москва, 2006. 108 с.
5. Новий тлумачний словник української мови / за ред. О. Сліпущко, В. Яременко. Київ: Аконті, 2004. 926 с.
6. Овчарук О.В. Розвиток компетентнішого підходу: стратегічні орієнтири міжнародної спільноти / О.В. Овчарук // Компетентісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: (кол. монографія / під заг. ред. О.В. Овчарук). - К.: «К.І.С.», 2004. - 112 с. (Бібліотека з освітньої політики).
7. Эльконин Б. Д. Психология развития. Москва: Академия, 2001. 144 с.
8. Viemans Harm, Mulder Martin. Competence-Based VET in the Netherlands: background and pitfalls. *Journal of Vocational Education and Training*. 2004. Vol.56.4. P. 523-538.
9. Hager P. Is There a Cogent Philosophical Argument against Competence on Standarts? *Philosophy of Education: Major Themes in the Analytic Tradition: Problems of Educational and Practices*; Ed. by Paul Hirst and Patricia White. Vol. 4. Florence ; Routledge, 1998. P. 399-415.
10. Hyland, T. Book review of Competency Based Education and Training: A World Perspective by A. Arguelles and A. Gonczy / T. Hyland // *Journal of Vocational Education and Training*. - 2001. - Vol. 53.3. P. 487-490.
11. Oxford Advanced Learners Dictionary of Current English. International students edition. -Oxford University Press, 2000. 1600 p.

ОСВІТНЯ ІНТЕГРАЦІЯ – ІНТЕГРАЦІЯ В ЖИТТЯ

Дігтяр Н.Г.

Хорольський навчально-виховний комплекс

У ХХІ столітті предмети не можуть вивчатися відірвано від реальності, а шкільний урок – існувати сам собою. Тож на допомогу педагогам та учням приходить інтегроване навчання – світова практика, залучена до освітнього процесу завдяки реформі „Нова українська школа“.

Інтеграція – (лат. *integration* – відновлення, поповнення, від *integer* - цілий) – процес і результат взаємодії елементів (із заданими властивостями), що супроводжуються відновленням, встановленням, ускладненням і зміцненням істотних зв'язків між ними на основі достатньої підстави, в результаті чого формується інтегрований об'єкт (система) з якісно новими